

Krajská politická škola Vítězného února Plzeň

1975 - 1987

INVENTÁŘ

AP. č. 523
EL č. 10435

Mgr. Michael Pešťák

Plzeň 2005

Obsah

I. Vývoj původce fondu.....	3
II. Vývoj a dějiny fondu.....	5
III. Archivní charakteristika fondu.....	6
IV. Stručný rozbor obsahu fondu.....	7
V. Záznam o uspořádání fondu a vyhotovení pomůcky.....	7
Přílohy:	
Příloha č. 1 : Seznam použitých pramenů a literatury	8
Příloha č. 2 : Seznam zkratk	9
Příloha č. 3 : Archivní struktura fondu KPŠ Plzeň	10
Inventární seznam.....	11
Základní údaje o fondu a pomůcce k němu.....	13

I. Vývoj původce fondu

Fond Krajská politická škola Vítězného února Plzeň je prakticky kompletně tvořen písemnostmi ekonomického oddělení KPŠ z let 1975 - 1987 a pokrývá tak část existence instituce od jejího nastěhování do nového objektu na adrese Sverdlovská 31, Plzeň.

Krajská politická škola v Plzni byla institucí, jež provázela krajský výbor KSČ po celou dobu jeho existence. V systému KSČ hrálo stranické vzdělávání důležitou roli, proto byla tato instituce zpočátku součástí krajského výboru. Pod názvem "Krajská politická škola, poradna, studovna a prodejna" je jako součást *Kulturně propagačního oddělení* doložena již v systemizaci krajského výboru KSČ z roku 1950, ale její počátky sahají až do těsně poválečného období. Tehdy ještě její kompletní činnost zajišťoval krajský výbor KSČ. V rámci následných změn systemizace se zařazení instituce měnilo, KPŠ zakotvila v *Oddělení propagace, agitace, školství a kultury* a po dalších změnách v *Ideologickém oddělení*. Z původního konglomerátu odpadla prodejna politické literatury, která přešla pod správu hospodářského oddělení, již v roce 1951 fungují nezávisle na KPŠ poradna a studovna. V blíže nespecifikovatelném období po roce 1950 byla ekonomická správa KPŠ "předána" KNV. KV KSČ si ve své pravomoci ponechal jen vyučující (politickou složku) a i tam docházelo k nejrůznějším změnám. V konečné podobě se v systemizaci krajského výboru nacházel ředitel školy, jeho zástupce a lektori, zřizovatelem a oficiálním provozovatelem byl KNV a posléze ZKNV Plzeň, do jehož kompetence spadalo financování a prakticky kompletní provoz instituce. V období pokrývaném materiály fondu byla KPŠ rozpočtovou organizací krajského národního výboru. Poté, co KSČ ztratila moc (ústavní zákon č. 135/1989 Sb. ze dne 29. listopadu 1989, kterým se mění ústavní zákon č. 100/1960 Sb., článek 1) přišla KPŠ o důvod své existence a ZKNV na svém 16. plenárním zasedání dne 12. prosince 1989 vyjádřil souhlas s jejím využitím pro jiné účely. Příslušný materiál Rady ZKNV z 19. prosince 1989 doslova říká: „Objekt KPŠ přestal být využíván a tím se stal přebytečným ve smyslu § 8 vyhlášky Federálního ministerstva financí č. 119/88 Sb. a ve smyslu § 10 odstavec 2 téže vyhlášky“. V lednu roku 1990 ZKNV krajskou politickou školu zrušil fakticky a objekty byly předány do rukou nových uživatelů.

Krajská politická škola měla tudíž dva pány - krajský výbor KSČ po stránce politické, krajský národní výbor po stránce provozní a k nim se ještě v roce 1975 přidal MěV KSČ Plzeň, řídicí místní Základní organizaci KSČ, která byla tehdy v KPŠ založena. Původně měl tuto základní organizaci řídit přímo ZKV KSČ Plzeň, ale v praxi byla organizace prakticky obratem přidělena do péče městského výboru KSČ.

Hlavním úkolem KPŠ bylo organizovat a provádět dlouhodobé vyšší stranické vzdělávání. Škola organizovala různá školení a kurzy v rozličných délkách, využívala přitom jak služeb stálého personálu, tak i lektorů najímaných na jednotlivé přednášky a kurzy. Veškerá přednášková činnost byla pečlivě plánována a posléze vyhodnocována.

Součástí této činnosti bylo vedle zajišťování přednášek a příslušných prostor obstarávat ubytování pro frekventanty dlouhodobějších kursů, případně pro přespolní lektory. Tato činnost byla ztížena skutečností, že až do roku 1975 neměla škola vlastní prostory a fungovala v pronajatých objektech. Zpočátku zřejmě pracovala v Leninově domě na Husově třídě č. 16. V letech 1951 - 1952 prokazatelně sídlila v Doubravce (materiály dochované ve fondu KV KSČ Plzeň, ani tehdejší telefonní seznam bohužel neobsahuje

adresu) a v době před nastěhováním do nově vybudovaného objektu využívala pronajaté prostory ve školícím středisku Škodovky v ulici E. Krásnohorské 34. V únoru 1975 zahájila činnost v nově pro tento účel vybudovaném komplexu na adrese Sverdlovská 31, kde setrvala až do své likvidace začátkem roku 1990.

Zahájení provozu v novém objektu bylo spojeno s významnou událostí - 25. února 1975 obdržela KPŠ čestný název "**Krajská politická škola Vítězného února**", který byl ale v běžném styku používán (z rozhodnutí ÚV KSČ) až od konce roku 1981.

Nový komplex zahrnoval vedle pavilonů s přednáškovými sály a učebnami také jídelnu, bufet, ubytovací kapacity a příslušné technickohospodářské zázemí. To si samozřejmě vyžádalo rozšíření řad pomocného personálu a přijetí celé řady nových zaměstnanců právě do sféry služeb a technického zabezpečení. Ekonomické oddělení proto najímalo uklízečky, pokojské, personál do kuchyně a bufetu, řidiče, údržbáře, kotelníky a vrátné - informátory. Vzhledem k na svou dobu nebývalému vybavení audiovizuální technikou a vnitřním televizním okruhem byli později zaměstnáni i příslušní specialisté. V kategorii vrátných šlo často o důchodce, proto lze v personální korespondenci najít i několik oznámení o ukončení pracovního poměru úmrtím.

Vedle personálních záležitostí muselo ekonomické oddělení řešit klasické provozní problémy - objednávky zboží, opravy a doplňování vybavení, údržbu nad rámec možností personálu, udržovat korespondenci s nejrůznějšími dodavateli (od potravin po nábytek, služby a energie). Nové budovy nebyly prosty závad a nedodělků, tudíž opravy a reklamace některých stavebních prací tvořily stálou součást korespondence. Jakýmsi "evergreenem" bylo zatékání vody do různých částí objektu, v němž prim hrála střecha. V souvislosti s menšími opravami, neobvyklými dodávkami či speciálními pracemi docházelo velice často k jednorázovému najímání řemeslníků či specialistů (hasičů na čištění nepřístupných oken a fasády). K provozu samozřejmě patřilo i ubytování, nájem a pronájem prostor a řízení provozu stravovacího úseku.

Zřejmě nejdůležitější položkou v práci ekonomického oddělení byla vedle klasického účetnictví korespondence s finančním odborem ZKNV, přes který procházely všechny příjmy a výdaje KPŠ od výplat až po nákupy zařízení. Nezanedbatelnou položkou v tomto styku tvořily rozpočty, vyúčtování a žádosti o navýšení rozpočtu proti plánu, časté byly též žádosti o posunutí termínů výplat některých zaměstnanců nebo o odměny za mimořádné práce. Další důležitou částí pracovní náplně tvořil styk s okolím - s národními výbory, podniky a institucemi. Specifickou položku v pracovní náplni tvořil styk s frekventanty kursů a jejich zaměstnavateli. Vedle celkem nepočetných dopisů typu: "vraťte klíče, které..." nebo: "po skončení kursu jsem si v pokoji č.... nechal....." se ekonomické oddělení zabývalo též otázkami proplácení jízdného a zamítáním žádostí o refundaci mzdy frekventantů, kterou měla podle tehdy platných předpisů vyplácet vysílající instituce.

Jak je naznačeno výše, jedním z nosných pilířů činnosti ekonomického oddělení bylo finanční hospodaření KPŠ. Vedle běžné finanční agendy zde hrálo důležitou roli sestavování rozpočtů, inventury a kontroly hospodaření a pravidelná měsíční a roční vyúčtování.

Jaké byly další vztahy ekonomického oddělení k ostatním částem organizace se z dochovaného materiálu nedá konkrétně specifikovat. Otázky „politického“ personálu řešil krajský výbor KSČ, řešení finančních transakcí v praxi přebírala účtárna finančního

oddělení ZKNV, takže o celkovém chodu KPŠ nelze na základě písemností fondu prakticky nic konkrétního říci.

II. Vývoj a dějiny fondu

Dochované písemnosti fondu byly původně ukládány ve spisovně ekonomického oddělení KPŠ, Sverdlovská 31, odkud byla část z nich předávána do spisovny ZKNV a zbytek řádně skartován (se souhlasem SOA Plzeň - spis o fondu zachycuje skartační návrhy z 9. září 1986 a ze 17. ledna 1990). Co se dělo se spisy „politických“ orgánů školy už dnes nelze spolehlivě zjistit.

Z torza, které máme k dispozici není možno přesně určit systém fungování spisovny, neboť je k dispozici jen víceméně náhodný výběr korespondence a účetního materiálu. Z dochovaného materiálu lze usuzovat, že odeslaná pošta se označovala značkou (jednacím číslem) původce ve složení zkratka organizace/značka úseku (oddělení) a rok, přičemž pořadí posledních dvou položek se v průběhu času střídalo. Výsledek vypadal následovně - KPŠ/H-86; KPŠ/90/H. Číslo značí rok, H hospodářské oddělení. Starší jednacím čísla obsahují ještě jednu číslovku, umístěvanou v jednacím čísle na různých místech (KPŠ/192/H/78, KPŠ/H/149/77). Jde pravděpodobně o pořadové číslo odeslané pošty v rámci hospodářského oddělení. Jednacím čísla vedení KPŠ neobsahovala označení úseku písmenem, ale dnes již blíže nespecifikovatelné číslo (KPŠ 50/83).

Na základě zjištěných indicií je tudíž možno založit teorii, že oběh písemností v rámci hospodářského oddělení KPŠ byl založen na těch nejjednodušších principech. Odeslaná pošta - pokud byla číslována - dostávala jednacím čísla v pořadí, jak byla vyřízena, došlá pošta pak dostávala čísla v pořadí, jak přicházela. Veškerá korespondence (kopie odeslané i došlá pošta) byla v příslušné spisovně po vyřízení ukládána chronologicky.

Došlá pošta byla v podatelně opatřena razítkem o rozměrech 3x6 cm se třemi řádky. V prvním bylo datum převzetí, ve druhém číslo jednacím (tvořené pořadovým číslem lomeným posledním dvojčíslím roku) a ve třetím kolonka "vyřízeno". Zdaleka ne všechny písemnosti ale mají razítko z podatelny nebo vyplněné jednacím číslo. Došlá pošta byla po vyřízení ukládána chronologicky. Větší pozornost byla zjevně věnována písemnostem finančního rázu, ale z těch jsou k dispozici jen roční *Zprávy o činnosti KPŠ na úseku hospodaření*.

Písemnosti v současnosti tvořící fond KPŠ Plzeň byly pro uložení vybrány v lednu 1990 v průběhu likvidace této instituce v rámci regulérního skartačního řízení (přír. č. 6/90 z 18. ledna 1990), další písemnosti byly převzaty v letech 1998 a 1999 jako součást fondu ZKNV Plzeň a jsou jeho součástí (jednacím protokol, peněžní deník, směrnice, vyúčtování atd.). Písemnosti jiné než hospodářské povahy nejsou až na několik vzácných výjimek k dispozici - v rámci likvidace KPŠ je s největší pravděpodobností převzal Městský výbor KSČ Plzeň a o jejich dalším osudu není nic známo. Pomineme-li několik náhodně dochovaných kusů písemností, které jsou součástí fondu KPŠ Plzeň, pak onu zmíněnou výjimku tvoří plán kursů na roky 1951 a 1952, který je součástí fondu KV KSČ Plzeň, kam se dostal nejspíše v rámci schvalování plánu činnosti v příslušných letech.

III. Archivní charakteristika fondu

Fond KPŠ Plzeň je tvořen několika kusy písemností vedení KPŠ z let 1976 - 1987, které byly zřejmě dány ekonomickému oddělení na vědomí, sbírkou korespondence ekonomického a personálního rázu z let 1975 - 1985 a účetní dokumentací z let 1975 - 1983. Celkový časový rozsah fondu je tedy 1975 - 1987.

Fond nebyl dosud archivně zpracován, materiál bylo tedy nutno nejprve roztřídit a provést vnitřní skartaci. V rámci inventarizace došlo k rozdělení fondu na tři hlavní bloky písemností.

Rozsahem nejmenší je blok písemností **Vedení KPŠ**. Zahrnuje období 1976 - 1987 a obsahuje několik málo náhodně dochovaných písemností, jejichž původcem je vedení KPŠ. Nejstarší složku tvoří plán kursů na období 1976 - 1977, nejsouvisejší jsou písemnosti k politickoorganizačnímu zajištění dopisu ÚV KSČ k boji proti porušování zásad socialistické zákonitosti z let 1983 - 1987, důležitý je dopis, objasňující používání názvu školy (1983). Zápis z porady vedení KPŠ z roku 1983 jen doplňuje tuto poněkud nesourodou sbírku materiálů, který ekonomické oddělení zřejmě dostalo "na vědomí".

Nejrozsáhlejší část fondu tvoří korespondence **Ekonomického oddělení** z let 1975 - 1985. Je složena z *korespondence ekonomického rázu* a z *korespondence personální*. Veškerá korespondence v obou skupinách je rozdělena tématicky.

Ekonomická korespondence je dále členěna na korespondenci s KNV (většinou finanční záležitosti); korespondenci s jinými subjekty; korespondenci s národními výbory (pozvánky na schůze, směny národní fronty atd.); všeobecná upozornění ze strany podniků a institucí (topná sezóna, školení, změny telefonických čísel); písemnosti týkající se správy a oprav budov; písemnosti týkající se údržby vybavení atd.; nájmy a pronájmy prostor, objednávky ubytování; písemnosti týkající se stravovacího úseku; korespondence zamítající refundaci mezd posluchačů a řešící otázky jízdného. Písemnosti uvnitř jednotlivých podskupin jsou uloženy chronologicky.

Personální korespondence byla rozdělena na dvě podskupiny - korespondenci týkající se zaměstnanců všeobecně (je řazena chronologicky) a korespondenci týkající se jednotlivých zaměstnanců. Podskupina týkající se jednotlivých zaměstnanců se rozpadá na dvě složky - muži a ženy, každá složka je řazena podle abecedy a písemnosti jednotlivců jsou řazeny chronologicky. Toto rozdělení vyplynulo z celkového kontextu - ženy pracovaly v oborech stravování a úklidu, muži (až na jednoho či dva funkcionáře) pracovali v oborech technických.

Poslední blok písemností (samostatný nejen pro charakter obsažených písemností, ale i proto, že byl důležitý nejen pro KPŠ, ale i pro zřizovatele - ZKNV) ve fondu tvoří **Hospodaření KPŠ** z let 1975 - 1983. Skládá se z jednotlivých ročních *Zpráv o činnosti KPŠ na úseku hospodaření* z výše uvedeného období. Vzhledem ke značnému rozsahu a dnes již v zásadě jen ilustrační funkci uvedeného materiálu došlo v této položce k rozsáhlejší vnitřní skartaci. Kompletní roční zprávy (včetně všech měsíčních výkazů hospodaření) byly ponechány jen z let 1975 a 1983, u ostatních let byl rozsah materiálu omezen na samotnou roční zprávu a jedny náhodně vybrané měsíční výkazy hospodaření

v každém roce (1976 - leden; 1977 - únor; 1978 - duben; 1979 - červen; 1980 - srpen; 1981 - říjen; 1982 - listopad). Součástí ročních zpráv jsou často i protokoly z inventury, rozpočty či návrhy rozpočtů.

Vnitřní skartace ostatního materiálu spočívala ve vyřazení multiplikátů a většiny korespondence bez trvalé hodnoty. Prakticky se nedotkla personální korespondence týkající se jednotlivých zaměstnanců a bloku písemností „Vedení KPŠ“, v omezené míře bylo skartováno v položkách „korespondence týkající se zaměstnanců všeobecně, „písemnosti týkající se správy a oprav budov“ a „korespondence s KNV“. U ostatních položek byl ponechán jen jakýsi „reprezentativní“ výběr písemností, dokladující činnost v daném tématickém rámci.

Inventarizace proběhla podle následujících zásad: Inventurní jednotky tvoří každá monotematická skupina písemností (písemnosti vedení KPŠ, ekonomická korespondence a personální korespondence) a každá roční zpráva o hospodaření. Vnitřní skartace proběhla výše popsaným způsobem, vyskartováno bylo celkem 0,12 bm písemností. Detaily obsahuje Protokol o vnitřní skartaci, který byl schválen jako příloha k číslu jednacímu SOAP/00-1119/05-03 ze dne 16. srpna 2005. Fond byl pro svůj charakter zařazen do kategorie III.

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Fond KPŠ Plzeň tvoří dokumentace, předvádějící běžný chod instituce, jakou byla krajská politická škola. Význam fondu je v zásadě ilustrační, některé písemnosti mohou mít větší význam hlavně pro bývalé zaměstnance a pro současné majitele příslušných objektů. Zbytek materiálu ukazuje metody, jakými byly instituce tohoto typu udržovány v chodu po ekonomické stránce, včetně vztahů s nadřízeným orgánem a dalšími podniky, orgány a institucemi.

Jak už je uvedeno výše, další materiály KPŠ Plzeň jsou součástí fondu ZKNV Plzeň (písemnosti finančního oddělení), KV KSČ Plzeň (plány kursů z let 1951 a 1952), dosud nezpracované písemnosti Základní organizace KSČ z KPŠ jsou uloženy v Archivu města Plzně, kam se dostaly jako součást materiálu MěV KSČ Plzeň, jemuž tato stranická organizace podléhala. O osudu písemností ostatních oddělení KPŠ není nic známo.

Fond v současné podobě lze použít jako doplňkový zdroj informací při studiu působení KSČ, KNV a některých detailů regionálních dějin.

V. Záznam o uspořádání fondu a vyhotovení pomůcky

Fond uspořádal, inventář sestavil a úvod napsal v roce 2005 pracovník I. oddělení Státního oblastního archivu v Plzni Mgr. Michael Pešťák.

V Plzni dne 16.9.2005

Příloha č.1**Seznam použitých pramenů a literatury:****Prameny:**

Archiv města Plzně, fond ZO KSČ při KPŠ Vítězného února v Plzni (nezpracováno, 1 fascikl).

Pešťák Michael, KSČ - Západočeský krajský výbor Plzeň (inventář). Státní oblastní archiv v Plzni. Plzeň 2000.

Státní oblastní archiv Plzeň, fond KV KSČ Plzeň, inv. č. 3450 - programy kursů KPŠ 1951-1952, kart. 500.

Tamtéž, fond ZKNV Plzeň, kart. P2328, P2366, P 2710, P 2711, P 3840 (nezpracováno).

Zásady pro zpracování archiválií vzniklých z činnosti socialistických hospodářských organizací. Archivní správa Ministerstva vnitra ČSR 1979.

Sbírka zákonů Československé socialistické republiky 1988, 1989

Literatura:

Pešťák Michael, Organizační struktura ZKV KSČ v Plzni a jeho dochované písemnosti. In: Západočeský historický sborník 3, Plzeň 1997, s.313-322

Příloha č. 2**Seznam zkratek**

bm	běžný metr
č.	číslo
ČR	Česká republika
inv. č.	inventární číslo
KNV	krajský národní výbor
KPŠ	krajská politická škola
KSČ	Komunistická strana Československa
KV	krajský výbor
MěV	městský výbor
Sb.	sbírka zákonů
ÚV	ústřední výbor
ZKNV	Západočeský krajský národní výbor
ZO	základní organizace

Příloha č. 3**Archivní struktura fondu KPŠ Plzeň**

Spisy	Časový rozsah	Inventární číslo	Číslo kartonu
Vedení KPŠ	1976 - 1987	1	1
Ekonomické oddělení	1975 - 1985	2 - 3	1 - 2
Hospodaření KPŠ	1975 - 1983	4 - 12	2

INVENTÁRNÍ SEZNAM

Inv. č.	Spisy	Časový rozsah	Číslo kartonu
Vedení KPŠ			
1	<p><i>Dochované písemnosti vedení</i> mj. - politickoorganizační zajištění dopisu ÚV KSČ k boji proti porušování zásad socialistické zákonnosti (1983-1987) - zápis z porady vedení (1983) - používání názvu školy (1983) - plán kursů 1976-1977</p>	1976-1987	1
Ekonomické oddělení			
2	<p><i>Korespondence ekonomického rázu</i> mj. - korespondence se ZKNV - korespondence s jinými subjekty - korespondence s národními výbory (pozvánky na schůze, směny Národní fronty atd.) - všeobecná upozornění od podniků a organizací (topná sezóna, školení řidičů apod.) - písemnosti týkající se správy a oprav budov - korespondence týkající se správy a údržby vybavení, pracovních pomůcek atd. - nájmy a pronájmy prostor, objednávky ubytování - písemnosti týkající se stravovacího úseku - refundace mezd posluchačů (zamítnutí) a jízdné</p>	1975-1985	1
3	<p><i>Korespondence personální</i> - korespondence týkající se zaměstnanců všeobecně - korespondence týkající se jednotlivých zaměstnanců (A - Z)</p>	1975-1985	2
Hospodaření KPŠ			
4	Zpráva o činnosti KPŠ na úseku hospodaření	1975	2
5	- " -	1976	2
6	- " -	1977	2
7	- " -	1978	2
8	- " -	1979	2
9	- " -	1980	2
10	- " -	1981	2
11	- " -	1982	2
12	- " -	1983	2

Základní údaje o fondu a pomůcce k němu

Název pomůcky:	Krajská politická škola Vítězného února Plzeň
Značka fondu:	KPŠ Plzeň
Časový rozsah fondu:	1975 - 1987
Počet inventárních jednotek:	12
Počet evidenčních jednotek:	2 kartony
Rozsah fondu v bm:	0,24 bm
Místo uložení fondu:	Státní oblastní archiv v Plzni, Sedláčkova 44, Plzeň
Stav ke dni:	16.9.2005
Fond uspořádal:	Mgr. Michael Pešťák
Inventář sestavil a úvod napsal:	Mgr. Michael Pešťák
Počet stran:	13
Počet exemplářů:	5
Inventář přeřadil:	Mgr. Michael Pešťák
Inventář schválil:	PhDr. Petr Mužík, 9. 11. 2005, č. j. SOAP/00-3073/05